

New Deal
Válság és kiútkeresés

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Baracs Nóra

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A válság és a válságból való kiútkeresés szimulálása, döntési helyzetek személyes átélése a nagy gazdasági világválság és a New Deal témájának feldolgozása kapcsán. A tőzsde működésének és a válság logikájának mélyebb megértése.
A modul témái, tartalma	Témák: Társadalom – gazdaság, szociális problémák; konfliktus – érdekellentét, verseny; társadalmi nyilvánosság – propaganda; erkölcs és jog – szabályozás, döntés Tartalom: A tőzsde, a részvény, az osztalék és a bróker fogalma. Gazdasági felemelkedés és új találmányok az 1920-as években. A tőzsde működése (szimulációs játék). A tőzsde összeomlása és a válságspirál. A világgazdasági válság. Kiútkeresés (szerepjáték) és állami beavatkozás. A politikai kampány egy új formája (a kandalló előtti beszélgetések).
Megelőző tapasztalat	Az I. világháború és háború által előidézett gazdasági problémák
Ajánlott továbbhaladási irány	A világgazdasági válság hatása Európa országaira
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információfeldolgozás, kritikai gondolkodás Társas kompetenciák: empátia, véleményalkotás, szociális érzékenység
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: történelem Modulokhoz: Az euróval versenyben (szka207_39); A pénzvilág templomai (szka210:29); Hitelkártyavárunk (szka212_18)

Módszertani ajánlás

A foglalkozás megvalósításához két egymást követő tanórára van szükség. A terem elrendezését úgy kell kialakítani, hogy elegendő hely legyen a szerepjátékok megvalósításához. A játékokhoz szükséges eszközök leírása a modul mellékletében található. A két játék kulcsszerepeit (az első játék esetében a tőzsdefelügyelőt, a második esetében pedig az elnökét) jó, ha a tanár vállalja magára. Természetesen ezeket is át lehet adni egy ügyes diáknak, de tudni kell, hogy ezeken könnyen múlhat akár az egész játék sikere is.

A szerepjáték résztvevőit ne felejtjük el megdicsérni, ha fegyelmezetten megőrizték szerepüket, és betartották a szabályokat. A visszacsatolás történhet olyan módon is, hogy megkérdezzük, ki szeretné befejezni a következő mondatot: „Nekem a szerepjátékban az tetszett a legjobban, hogy ...” vagy „Nekem a szerepjátékban az nem tetszett, hogy ...”. A tanulói kiselőadást – ha sor került ilyenre – a helyben szokásos módon jutalmazzuk (piros pont, kisötös stb.).

Az egyéni értékelő lap vezetése viszonylag játékos formának tekinthető. A hetilapokból ismert önértékelő teszt stílusában igyekszik segíteni a véleményalkotást és az önismeretet.

Ha a diákoknak van kedvük hozzá, a második órát a következő házi feladattal is zárhatjuk: a diákok egy képzeletbeli szerkesztőség tagjai, akik a New Deal intézkedéseit népszerűsítő cikkeket írnak az újságjuk számára – a különböző forrásokból megismert információk felhasználásával.

A tanulóknak a foglalkozást megelőző órán azt a házi feladatot adjuk, hogy gondolják át, illetve derítsék ki, mi mindent vásárolhattak az amerikai farmerek és munkások az 1920-as években az élelmiszeren és a ruhaféléken kívül. Milyen új háztartási eszközök jelentek meg ekkoriban a modern ipari fejlődés eredményeként?

Ha nyitó tevékenységnek a „házrombolással” való szófejtést választjuk, a foglalkozás megkezdése előtt fel kell írunk a táblára a kitalálendő szavakat, és melléjük oda kell rajzolni egy-egy pálcikaházat (a P3 útmutatónak megfelelően).

Ha bevezető tevékenységként a BUX indexszel való ismerkedést választjuk, akkor az óra előtt készítenünk kell néhány fénymásolatot az aktuális BUX indexről, a Heti Világgazdaság, vagy valamilyen más gazdasági lap segítségével.

Az óra megkezdése előtt gondoskodnunk kell róla, hogy a mellékletekben szereplő játékleírásoknak megfelelően minden kellék megfelelő mennyiségben rendelkezésre álljon.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

- P1 – Kivetíthető képek (tőzsdepaloták és részvények)
- P2 – Szómagyarázat (tőzsde, részvény, osztalék, bróker)
- P3 – Útmutató a „házrombolással” való szófejtő játékhoz
- P4 – Háttérinformációk a BUX kifejezés értelmezéséhez
- P5 – A gazdasági fellendülést és a válság kirobbanását szimuláló tőzsdejáték leírása
- P6 – André Kosztolanyi gondolatai a tőzsde pszichológiájáról
- P7 – Megoldókulcs a D6 szóképekkel végzendő feladat értékeléséhez
- P8 – Megoldókulcs a D7 feladatlap megoldásainak értékeléséhez

- P9 – Részlet Steinbeck *Érik a gyümölcs* című regényéből
- P10 – Útmutató a New Dealt előkészítő szerepjáték lebonyolításához
- P11 – Részlet a kandalló előtti beszélgetésekből
- P12 – Háttérinformációk a gazdasági válságok természetéről
- P13 – Értékelési szempontok

Tanulói segédletek

D1 – Szókártyák (tőzsde, részvény, osztalék, bróker)
Minden szókártyából egy-egy példányra van szükség.

D2 – Játékpénzek és részvények
A kellékeket a játék leírása alapján, a tanulói létszám figyelembevételével kell előkészíteni.

D3 – Hírek (amiket a rádióbemondó kétpercenként olvas fel a tőzsdejáték közben)
A híreket tartalmazó lapból egy példányra van szükség.

D4 – Táviratok (amiket a játék második szakaszában kapnak meg a diákok)
A lapot egy példányban kell lemásolni, majd csíkokra vágni.

D5 – A világgazdasági válság mindennapokra gyakorolt hatásait szemléltető rövid szövegek
Minden szövegből egy-egy példányra van szükség, amit a tanár kioszt a tanulók között.

D6 – Szókártyák (a gazdasági válság kísérőjelenségeinek leírásával)
A kártyákból annyi sorozatra van szükség, ahány csoport dolgozik majd az osztályban.

D7 – Feladatlap a gazdasági fellendülés és válság jelenségeinek értékeléséhez
A feladatlapból annyi példányt kell sokszorosítani, amennyi a tanulók létszáma.

D8 – Egyéni értékelő lap
Az önértékelő lapból annyi példányt kell sokszorosítani, amennyi a tanulók létszáma.

D9 – Szakértői háttéranyagok az elnöki „agytröszt” munkájához (öt nagy témában)

Minden „szakértői háttéranyagból” egy-egy példányra van szükség.

D10 – Politikai érvek és javaslatok az állami beavatkozás mellett és ellen

Az érveket és javaslatokat összegző lapot egy példányban kell lemásolni, és a kétféle álláspontnak megfelelően két részre kell vágni.